

О.М. Іваній
к.пед.наук, доцент
Сумський державний педагогічний університет
А.С.Макаренка, м. Суми

КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Інтернет настільки глибоко ввійшов у життя сучасного суспільства, що він безпосередньо накладає свій «відбиток» на процес соціалізації особистості. А найбільш динамічною й мінливою соціальною групою цього суспільства є студентство, для якого комп'ютерна, електронна, мобільна та інша інформаційно-комунікаційна техніка сьогодні стала необхідним робочим інструментом, посередником у процесі комунікації, провідником у віртуальну реальність. Віртуальний простір відіграє значну роль у становленні людини як особистості, відбувається перегляд існуючої системи цінностей, життєвих орієнтирів. Придбання нових знань і навичок, практично корисних і застосовуваних у роботі в епоху інформаційного суспільства значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному зростанню.

Сьогодні особливо актуальними стали інформаційні технології дистанційного навчання, які дають змогу реалізувати принцип безперервного навчання, особливо в умовах всесвітньої пандемії та карантину. Ці умови навколишнього середовища та життєдіяльності продукують необхідність студента звикати й адаптуватися до них, а також виробляти додаткові вміння та навички, засвоювати нові зразки поведінки.

Порівняно зі спілкуванням у реальному житті, студенти мають значно більше часу на вивчення питань, розв'язання задач, підготовку творчих завдань, складання відповідей, участь у наукових заходах. Крім цього, в Інтернет-середовищі, не витрачаючи часу на переміщення у просторі й без будь-яких суттєвих матеріальних витрат, студент може спілкуватися з людьми з різних куточків світу. Але ці інтереси можуть носити як соціально корисний, гуманний, нейтральний характер, так і асоціальний і, навіть, антисоціальний [1].

Девіантна й делінквентна поведінка суб'єкта кіберсоціалізації може бути пов'язана передусім із порушенням авторських прав, нетолерантністю до соціокультурних відмінностей, хакерством, кібертероризмом тощо. Сьогодні серед молоді катастрофічних масштабів набувають хепіслепінг – розміщення в Мережі відеороликів із записами реальних сцен насильства, дифамація – відправлення або публікація в кіберпросторі наклепу на жертву та кіберзнущання.

Одним із негативних ефектів кіберсоціалізації може бути Інтернет-адикція (Інтернет-залежність). У найширшому розумінні Інтернет-залежність є нав'язливим бажанням користувача вийти в Мережу та нездатність з неї вийти. Суть патологічної Інтернет-залежності полягає в домінуванні поганого над хорошим, що супроводжується серйозними порушеннями в здатності індивіда функціонувати в реальному світі [2]. Людина губиться в реальному середовищі і стає успішною у віртуальному світі, тому що успішно опановує потоком інформації та направляє її в певному напрямку, але в повсякденному житті вона стає самотньою.

Окрім того доступ до надзвичайного обсягу інформації створює ілюзію всезнання, що врешті знижує цінність процесу пошуку та засвоєння знань самотійно. Студенти не завжди самодисципліновані, свідомі й самотійні.

Тому завданням викладача є використати процес кіберсоціалізації студента на користь його професійної підготовки, скеровувати свою увагу на підвищення рівня його медіаграмотності та медіа-культури. Всупереч поширеній хибній точці зору, дистанційне навчання – це аж ніяк не канікули з онлайн-перекличкою та домашнім завданням. Недостатньо просто кидати студентам посилання на матеріали для самотійного опрацювання у месенджер. Дистанційний формат передбачає наявність усіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо. Використовуючи платформи дистанційного навчання, соціальні мережі, форуми та вебінари, студенти повинні проявити себе, самореалізуватися, мати змогу висловлювати свої думки та ідеї, ставити питання,

спілкуватися з викладачами та іншими студентами не менш ефективно, ніж в аудиторіях. Іншими вміннями мають стати вміння диференціювати інформацію, забезпечення психологічної стійкості під час взаємодії з різноманітними, часто суперечливими даними та здатність до самостійного обмеження інформаційного споживання. Різноманітність альтернативних способів надання допомоги студентам у навчанні, чіткість організації навчального процесу, творчий підхід викладачів у розробці нових форм оцінювання та навчальної підтримки, а також готовність до впровадження нових технологій забезпечать позитивний вплив на навчальний процес загалом.

Таким чином, знання правил безпеки та поведінки в Інтернеті, алгоритмів роботи пошукових систем, а також етики спілкування студентів у віртуальному просторі є, на нашу думку, першочерговими для входження у віртуальний світ, де викладач виступає в ролі рівноправного партнера. Дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок.

Список використаних джерел:

1. Березан В.І. Використання феномену кіберсоціалізації студентської молоді в підготовці майбутнього соціального педагога. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 8(52).
2. Suler J. Computer and Cyberspace Addiction. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*. 2004. №1. – P. 359-363.